

ПРВА МРЕЖА РЕЗИДЕНЦИЈАЛНИХ ЦЕНТРА ЗА ПИСЦЕ И ПРЕВОДИОЦЕ

Искуство из Сејнија

Домаћин скупа била Погранична фондација за мултикултурну сарадњу са седиштем у граду где је стварао Чеслав Милош

НОВИ САД — У пољском граду Сејнију, месту где је живео и умро слави писац Чеслав Милош, прошле недеље основана је нова мрежа резиденцијалних центара за писце и преводиоце у земљама Источне Европе и Немачке, под називом „Халма”. Домаћин тродневног скупа у оквиру којег је одржана и Оснивачка скупштина „Халме”, за 16 постојећих резиденцијалних центара из укупно једанаест земаља, била је Погранична фондација за мултикултурну сарадњу са седиштем у Сејнију, градињу на трomeђи Литваније, Белорусије и Пољске. Иницијатор оснивања „Халме”, умрежавања и сарадње резиденцијалних центара за писце и преводиоце био је Кшиштоф Книжевски, иначе директор Пограничне фондације у Сејнију, човек који је, уз подршку државе, у овом градињу чију је славу по свету провео Чеслав Милош, направио чудо.

Утиске о боравку у Сејнију и новооснованој културној мрежи „Халма”, као и о томе шта се све у култури може остварити када иза једног озбиљног пројекта залегне држава својим ауторитетом и финансијама, преноси нам Сретен Стојановић, секретар Међународног центра за књижевне преводиоце из Сремских Карловаца и уредник у Издавачкој књижевности Зорана Стојановића.

У месту са само десетак хиљада становника Кшиштоф Книжевски је направио дословце чудесну институцију. Пограничну фондацију је основао још 1990. године, наравно уз подршку и помоћ локалне средине, потом и државе, а онда су на то

реаговали и страни спонзори и донатори. Чеслав Милош је Сејнију на коришћење оставио своју кућу и имање од око 16 хектара земље, огроман простор на којем ће се градити и универзитет, као и велики центар за писце, преводиоце и универзитетске професоре. Већ сада у оквиру Пограничне фондације ради двадесетак запослених, они управљају и многим зградама које су добили од државе, међу

преводиоца „Халма”, објашњава Стојановић, заправо потиче од старогрчке речи која значи *скок*, а према њој је названа и друштвена игра чија је једна од основних карактеристика велика покретљивост фигура и могућност брзих обрта.

— Наша мрежа „Халма” ће омогућити писцима и преводиоцима да, променом локација унутар мреже и покретљивошћу, заправо добију шансу да озбиљно

није Мирча Дивеску, и где је он организовао и велики резиденцијални центар, а други догађај је месец дана касније, 11. маја, у Берлину. Тамо ће, под покровитељством Министарства спољних послова Немачке и уз учешће немачког министра Франка Валтера Штајнмајера, као и амбасадора свих земаља-чланица, бити представљен каталог мреже „Халма”. Довољан разлог да се и код нас питање резиденцијалних центара за писце и преводиоце коначно покрене са мртве тачке. Али, и поред учешћа у оснивању „Халме” и великог међународног уважавања Међународног резиденцијалног центра у Сремским Карловцима, Сретен Стојановић је скептичан:

— Не знам како ће наш амбасадор поднети исприцику у којој се може наћи пред својим колегама и немачким министром спољних послова, јер заправо једино наша држава не хаје за свој центар. Нажалост, у Сејнију једино ја нисам био у ситуацији да на оснивачкој скупштини „Халме” изнесем било коју чињеницу у прилог томе да нас држава на било који начин подржава. Иако је реч о једином резиденцијалном центру за преводиоце код нас, то као да овде никога не занима. Ово је и својеврсни наш апел за покретање нашег рада и жеља да заинтересујемо државу и Министарство културе за пројекат који је вистинито занимљив, користан и на најбољи начин доприноси афирмацији мултикултуралности средине, по којој је Војводина позната, као и промоцији наше земље у иностранству. Пошто је у Сејнију донета и одлука о оснивању Халма стипендије, ми намеравамо да оснујемо и нашу стипендију, којој бисмо дали име Данила Киша. Али, осим добре воље и идеја, немамо никакве финансијске услове, за сада, ни за рад нашег Међународног центра, ни за долегу будуће стипендије „Данило Киш”. На потезу су сада локалне, покрајинске и, наравно, републичке власти и Министарство културе — каже у разговору за „Политику” Сретен Стојановић, секретар Међународног центра за књижевне преводиоце из Сремских Карловаца.

Сретен Стојановић са колегицама из Европе на скуп у Сејнију

којима је и здање једине старе поште, затим синагога и многи други простори у којима се стално одржавају неки садржаји, перформанси. Имају и богату библиотеку са око 20.000 наслова — прича Сретен Стојановић.

Сам назив нове мреже резиденцијалних центара писаца и

раде на својим истраживањима, превођењу или писању — истиче Стојановић.

У следених неколико месеци „Халму” очекују два озбиљна скупа: први је заказан за 12. април у румунском граду Четате на Дунаву, где је рођен један од највећих живих песника Руму-

Обезбеђене стипендије

На оснивачкој скупштини мреже резиденцијалних центара „Халма” усвојена је и одлука о установљењу стипендија које појединачно достижу износ од 5.500 евра. За сада је три стипендије обезбедила Фондација „Про Хелветија”, а средства су намењена да се надокнаде путни трошкови писцу до одређене локације, да му се обезбеди месечни депарц у износу од 1.000 евра месечно, да се резиденцијалном центру надокнаде трошкови смештаја и исхране писца од око 650 евра, а 250 евра намењено је трошковима промоције писца и његовог дела.

Стипендирани писац би проводио месец дана у једном и још месец дана у другом центру. За сада постоји 16 резиденцијалних центара у 11 земаља бивше Источне Европе са Немачком — у Пољској, Бугарској, Естонији, Мађарској, Летонији, Литванији, Румунији, Србији, Словенији, Чешкој и у Немачкој. Суорганизатори Оснивачке скупштине „Халме” у Сејнију били су, уз Пограничну фондацију Кшиштофа Книжевског и Литерарни колоквијум из Берлина као и Фондација Роберт Бош.

Д. Р.

Даница Радовић